

ΠΑΝΟΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ - ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 9-11 (2^{ος} όροφος) ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ:210-8259140-1-FAX: 210-8259235
KIN:6977506705, e-mail :pzygouris@gmail.com

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Με το με αριθμ. πρωτ. 270/16-04-2021 έγγραφο της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) ετέθησαν προς γνωμοδότηση στην Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Ε.Δ.Ε.Υ.Α.) τα κάτωθι ερωτήματα:

- «1) Δικαιούται η Δ.Ε.Υ.Α. να ζητήσει αναδρομικά την πληρωμή του τέλους σύνδεσης αποχέτευσης;**
- 2) Δικαιούται η Δ.Ε.Υ.Α. να ζητήσει αναδρομικά τα μη χρεωθέντα τέλη αποχέτευσης;**
- 3) Βαραίνουν πειθαρχικές - διοικητικές ευθύνες τον εν λόγω υπάλληλο ο οποίος έχει επανέλθει στην οργανική του θέση στον δήμο και ήταν με απόσπαση στην Δ.Ε.Υ.Α.;»**

Η απάντηση που προσήκει, κατά τη γνώμη μας, είναι η ακόλουθη:

I. Επί του 1^{ου} και 2^{ου} ερωτήματος

A. Εφαρμοστέο νομοθετικό πλαίσιο

- Βεβαίωση οφειλών Ο.Τ.Α.

Οι διατάξεις του ν. 1069/1980 «Περί κινήτρων δια την ίδρυσιν Επιχειρήσεων Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως», ως ισχύει σήμερα, προβλέπουν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα.

Βάσει του άρθρου 1 του ν. 1069/1980, που αφορά τη «Σύσταση-Αντικείμενο» των Δ.Ε.Υ.Α. *«1. Οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου της παρ. 4 του άρθρου 252 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΔΚ), όπως κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 (Α` 114) έχουν κοινωφελή και μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα και διέπονται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από άλλες ειδικές διατάξεις του παρόντος, του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων και του ν. 3852/2010 (Α` 87). ... 3. Οι Δ.Ε.Υ.Α., εντός της περιοχής αρμοδιότητάς τους, είναι υπεύθυνες για: α) την παραγωγή και διανομή στους καταναλωτές του προϊόντος που καλείται «νερό ανθρώπινης κατανάλωσης», όπως αυτό ορίζεται στην ισχύουσα νομοθεσία, β) τη συλλογή των λυμάτων από τους εγκεκριμένους καταναλωτές του οικείου ή των οικείων Δήμων και την παραγωγή του προϊόντος που καλείται «επεξεργασμένα αστικά λύματα, κατάλληλα για ασφαλή διάθεση στο περιβάλλον», όπως αυτό ορίζεται στην ισχύουσα νομοθεσία, γ) τη μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση, διοίκηση και λειτουργία των έργων υδροληψίας, έργων επεξεργασίας νερού, δικτύων μεταφοράς νερού, δικτύων διανομής ύδρευσης, δικτύων αποχέτευσης ακάθαρτων και ομβρίων υδάτων, μονάδων επεξεργασίας αστικών υγρών αποβλήτων, διατάξεων διάθεσης του προϊόντος της περίπτωσης β`, καθώς και μονάδων επεξεργασίας και διάθεσης του υπολείμματος των ανωτέρω διαδικασιών επεξεργασίας της περιοχής αρμοδιότητάς τους. 4. Οι Δ.Ε.Υ.Α. συνιστώνται, ύστερα από σύνταξη οικονομικοτεχνικής μελέτης, με απόφαση του οικείου ή των οικείων Δημοτικών Συμβουλίων, με την οποία ορίζεται η επωνυμία, η έδρα, οι λόγοι που δικαιολογούν τη σύστασή τους, τα περιουσιακά στοιχεία που παραχωρούνται σε αυτές, ο τρόπος εκμετάλλευσης των περιουσιακών στοιχείων, των έργων και των υπηρεσιών τους και των εσόδων από αυτή, καθώς και η περιοχή αρμοδιότητάς τους. Η απόφαση για τη*

σύσταση Δ.Ε.Υ.Α. εγκρίνεται με πράξη του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Σύμφωνα με το **άρθρο 10** του ίδιου νόμου «**οι πόροι της επιχείρησης**» είναι οι ακόλουθοι: **α) το ειδικό τέλος που προβλέπεται από το άρθρο 11, β) το τέλος σύνδεσης με το δίκτυο αποχέτευσης, γ) η δαπάνη διακλάδωσης και σύνδεσης προς τον αγωγό ύδρευσης και αποχέτευσης, δ) το τέλος σύνδεσης με το δίκτυο ύδρευσης, ε) το πάγιο τέλος για την κάλυψη μέρους του ελάχιστου κόστους λειτουργίας του δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης, σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 10 του ν. 4071/2012 (Α` 85), στ) το τέλος χρήσης υπονόμου, ζ) το τέλος χρήσης δικτύων αποχέτευσης - ομβρίων, η) η αξία του νερού που καταναλώνεται, θ) η εγγύηση χρήσης υδρομετρητή, ι) το τέλος αντικατάστασης υδρομετρητή, ια) η δαπάνη μετατόπισης αγωγών διακλάδωσης και συνδέσεων ύδρευσης ή αποχέτευσης υδρομετρητών ή άλλων συναφών εργασιών, ιβ) οι συνεισφορές τρίτων για την εκτέλεση κατά προτεραιότητα έργων, ιγ) χρηματοδοτήσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, για τη μελέτη και κατασκευή έργων αρμοδιότητας της Δ.Ε.Υ.Α., ιδ) τα έσοδα από την περιουσία της επιχείρησης ή το τίμημα από την εκποίησή της, ιε) δάνεια, κληρονομίες, δωρεές και λοιπές επιχορηγήσεις.**

Το ειδικό τέλος για τη μελέτη, κατασκευή και επέκταση έργων υδρεύσεως και αποχετεύσεως του **άρθρου 11** του ίδιου νόμου ορίζει ότι: «**Επιβάλλεται υπέρ των κατά τας διατάξεις του παρόντος νόμου συσταθησομένων επιχειρήσεων, προς τον σκοπόν μελέτης, κατασκευής ή επεκτάσεως έργων υδρεύσεως και αποχετεύσεως και δια μίαν δεκαετίαν από τής 1ης Ιανουαρίου του επομένου της συστάσεώς των έτους πρόσθετον ειδικόν τέλος υπολογιζόμενον εις ποσοστόν 80% επί της αξίας του καταναλισκόμενου ύδατος, το αυτό τέλος επιβάλλεται και εν περιπτώσει επεκτάσεως της Επιχειρήσεως.**»

Στο **άρθρο 15** προβλέπεται η «**Δαπάνη σύνδεσεως μετά των δικτύων αποχετεύσεως και υδρεύσεως**». «**Οι ιδιοκτήται των ακινήτων των συνδεομένων ή μελλόντων να συνδεθούν μετά των δικτύων, υποχρεούνται να προκαταβάλλουν εις την επιχείρησιν την δαπάνην κατασκευής της προς σύνδεσιν του ακινήτου των διακλαδώσεως από της ρυμοτομικής γραμμής μέχρι της θέσεως του αγωγού υδρεύσεως ή της υπονόμου. Η οριστική δαπάνη εκκαθαρίζεται υπό της**

επιχειρήσεως, μετά την εκτέλεσιν της εργασίας. Η δαπάνη διακλαδώσεως συνδέσεως ακινήτου δύναται μετ' απόφασιν του Διοικητικού Συμβουλίου της επιχειρήσεως να υπολογίζεται γενικώς δι' άπαντα. Τα ακίνητα με βάση το ήμισυ του μέσου πλάτους της οδού και την κατά το τρέχον μέτρον μέσην τιμήν δαπάνης διακλαδώσεως. "Η μέση αυτή τιμή δαπάνης διακλάδωσης ορίζεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης".»

Ενώ στο **άρθρο 16** εγκαθιδρύεται το «**τέλος χρήσεως υπονόμου και τέλος υδρεύσεως**», σύμφωνα με το οποίο: «1. Οι Ιδιοκτήται των ακινήτων των συνδεομένων μετά των δικτύων υποχρεούνται εις την καταβολήν του τέλους χρήσεως υπονόμου και τέλους υδρεύσεως, εισπραττομένον δια των λογαριασμών καταναλώσεως ύδατος κατά τα εν άρθροις 25 και 26 του παρόντος οριζόμενα. ... 2. Το τέλος χρήσεως υπονόμου οφείλεται και υπό Ιδιοκτήτου ακινήτου, συνδεθέντος αυθαιρέτως, καθ' οιονδήποτε τρόπον αμέσως ή εμμέσως μετά του δικτύου αποχετεύσεως της επιχειρήσεως και δι' όσον χρόνον διαρκεί ή μέλλει να διαρκέση η τοιαύτη σύνδεσις. ...»

Στο **άρθρο 167** του **ν. 3463/2006**, το οποίο εφαρμόζεται για την είσπραξη εσόδων των Ο.Τ.Α., ορίζεται συγκεκριμένα ότι **για την είσπραξη των εσόδων των Δήμων και Κοινοτήτων εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.)**. «1. Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων του παρόντος, για την είσπραξη των εσόδων των Δήμων και των Κοινοτήτων εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων, όπως αυτές κάθε φορά ισχύουν. Τα ταμειακά όργανα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ασκούν αντιστοίχως όλες τις Αρμοδιότητες που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές. 2. Οι διατάξεις του α.ν. 1819/1951 (ΦΕΚ 149 Α') "Περί τρόπου διεξαγωγής των πάσης φύσεως συναλλαγών του Δημοσίου", όπως κάθε φορά ισχύουν, εφαρμόζονται ανάλογα και για τα χρέη προς τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που έχουν ίδια ταμειακή υπηρεσία. Δήμοι που έχουν δική τους ταμειακή υπηρεσία και υπηρεσία ύδρευσης ή επιχείρηση ύδρευσης μπορούν να συνεισπράττουν με τους λογαριασμούς ύδρευσης, με σχετική ειδική μνεία και άλλα βεβαιωμένα χρέη από τέλη, δικαιώματα και εισφορές ανταποδοτικού χαρακτήρα, ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. 3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται τα όρια των οφειλών προς τους Ο.Τ.Α.,

μέχρι τα οποία αμελείται η ταμειακή βεβαίωσή τους και η λήψη αναγκαστικών μέτρων είσπραξης. «4. Ειδικότερες διατάξεις νόμου και οι κατ' εξουσιοδότηση αυτών εκδοθείσες αποφάσεις περί παράτασης της προθεσμίας ή αναστολής της καταβολής χρεών προς το Δημόσιο λόγω εξαιρετικών περιστάσεων εφαρμόζονται αναλογικά και για τις οφειλές προς τους Δήμους και τα νομικά πρόσωπα αυτών.».

Συγχρόνως και το **άρθρο 276 του ν. 3463/2006 «Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων»** προβλέπει ότι όλα τα δικαστικά, διοικητικά και δικονομικά προνόμια που παρέχονται στο Δημόσιο, καθώς και η απαλλαγή από κάθε δημόσιο τέλος-φόρο ισχύουν και για τις επιχειρήσεις Ύδρευσης-Αποχέτευσης. «1. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες, τα δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα και τα λοιπά δημοτικά και κοινοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι Σύνδεσμοι Δήμων και Κοινοτήτων, οι αποκλειστικώς κοινωφελούς χαρακτήρα αμιγείς δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις, **οι επιχειρήσεις Ύδρευσης-Αποχέτευσης, η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδας και οι Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων απαλλάσσονται εν γένει από κάθε δημόσιο, άμεσο ή έμμεσο, δημοτικό, κοινοτικό ή λιμενικό φόρο, τέλος, δικαστικό ένσημο και εισφορά υπέρ οποιουδήποτε ταμείου, εισφορά υπέρ της Ε.Ρ.Τ. - Α.Ε., από κρατήσεις και από κάθε δικαστικό τέλος στις δίκες τους, με την επιφύλαξη των εκάστοτε ισχυουσών φορολογικών ρυθμίσεων. Επίσης έχουν όλες ανεξαιρέτως τις ατέλειες και τα δικαστικά, διοικητικά και δικονομικά προνόμια που παρέχονται στο Δημόσιο.»**

Το **άρθρο 3 Β.Δ/τος 17.5-15.6.1959** (ΦΕΚ Α'114), οποίο ορίζει ότι: «**Βεβαίωσις εσόδου νοείται** η κατά τους κειμένους νόμους παρά των αρμοδίων αρχών ή υπηρεσιών και οργάνων των δήμων εκκαθάρισις απαιτήσεώς τινός των δήμων και ο προσδιορισμός του ποσού αυτής, του προσώπου του οφειλέτου, του είδους του εσόδου και της αιτίας δι' ήν οφείλεται».

Στο **άρθρο 2 ν. 344/1968** (ΦΕΚ Α'71) ως ισχύει με τίτλο «Αποσβεστική προθεσμία βεβαιώσεως εσόδων» ορίζεται ότι:

*«1. Η βεβαίωση των φόρων, τελών, δικαιωμάτων, εισφορών και αντιτίμου προσωπικής εργασίας ενεργείται υπό των δήμων και κοινοτήτων εντός **αποσβεστικής προθεσμίας πέντε ετών από της λήξεως του οικονομικού έτους, εις ο ανάγονται.***

Κατεξάιρηση είναι δυνατή η βεβαίωση μετά την πάροδο της παραπάνω προθεσμίας αν:
α) είναι άγνωστος ο υπόχρεος, β) έχει ακυρωθεί μετά την πάροδο της πενταετίας η φορολογική εγγραφή για το λόγο ότι ο υπόχρεος δεν έλαβε γνώση της εγγραφής, γ) η βεβαίωση έγινε σε πρόσωπο που δεν είναι μερική ή ολική φορολογική υποχρέωση και δ) η βεβαίωση έγινε για οικονομικό έτος διάφορο από αυτό που αφορά η φορολογική υποχρέωση.»

Εξάλλου με τις διατάξεις του **άρθρ. 2 παρ. 2 ν.δ/τος 356/1974** «Περί Κώδικος Εισπράξεων Δημοσίων Εσόδων» (Α' 90), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρ. 7 παρ. 2 ν. 4224/2013 (ΦΕΚ Α' 288) ορίζεται ότι:

«Για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων απαιτείται νόμιμος τίτλος. Με την εξαίρεση των φόρων και των λοιπών δημοσίων εσόδων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013), για τα οποία εφαρμόζονται αποκλειστικά οι διατάξεις του ως άνω Κώδικα, νόμιμο τίτλο αποτελούν:

α) Τα έγγραφα, στα οποία οι αρμόδιες αρχές προσδιορίζουν, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, τον οφειλέτη, το είδος, το ποσό και την αιτία της οφειλής.

β) Τα δημόσια ή ιδιωτικά έγγραφα, από τα οποία αποδεικνύεται η οφειλή.

γ) Τα δημόσια ή ιδιωτικά έγγραφα, από τα οποία πιθανολογείται η οφειλή, ως προς την ύπαρξη και το ποσό αυτής, κατά την έννοια του άρθρου 347 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.»

Άρα, όπως προκύπτει από τις ως άνω διατάξεις, η βεβαίωση των εν γένει οφειλών (φόροι, τέλη κ.λπ.) των Ο.Τ.Α. υπόκειται στην αποσβεστική προθεσμία των πέντε (5) ετών από την πραγματική δημιουργία της οφειλής, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 του ν. 344/1968.

Αναφορικά με το στάδιο της είσπραξης των οφειλών και δη των φόρων-τελών εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 6 του ν. 344/1968, όπου ο χρόνος παραγραφής

φόρων και εν γένει τελών είναι τα πέντε (5) έτη. « *Παραγραφή αξιώσεων των δήμων και κοινοτήτων. Άρθρον 6. Το άρθρον 76 του αυτού Β.Δ. (άρθρον 60 Ν.Δ. 3033/1954, άρθρον 3 Ν.Δ. 3908/1958(5) αντικαθίσταται ως εξής: "Ο χρόνος της παραγραφής των αξιώσεων των δήμων και κοινοτήτων είναι είκοσι ετών, αρχόμενος από της λήξεως του οικονομικού έτους εντός του οποίου εβεβαιώθησαν αύται οριστικώς. Κατ' εξαίρεσιν αι προερχόμεναι εκ φόρων εν γένει, τελών, δικαιωμάτων, εισφορών και αντιτίμου προσωπικής εργασίας παραγράφονται μετά πενταετίαν ως ανωτέρω".*»

- Γνωμοδότηση ΝΣΚ 4/2018

Βάσει της γνωμοδότησης του ΝΣΚ με αριθμ. 4/2018 κρίθηκε κατά πλειοψηφία ότι: «υπό το πλέγμα των διατάξεων του ν. 1069/1980 και του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, για την είσπραξη των εσόδων των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.), δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις περί διοικητικής εκτελέσεως (Κ.Ε.Δ.Ε.) ούτε, σχετικώς, υπάρχει δυνατότητα διενέργειας διοικητικής εκτελέσεως, κατά το άρθρο 167 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, το οποίο εφαρμόζεται για την είσπραξη των εσόδων των Ο.Τ.Α., αλλά εφαρμοστέες τυγχάνουν οι διατάξεις του ΚΠολΔ. Σε περίπτωση, όμως, αναθέσεως της εισπράξεως των εσόδων Δ.Ε.Υ.Α. στις Δ.Ο.Υ., κατόπιν σχετικής αποφάσεως του Υπουργού Οικονομικών, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε., και, κατά συνέπεια, οι σχετικές απαιτήσεις τους βεβαιώνονται ταμειακώς (εν στενή εννοία) στις Δ.Ο.Υ., χωρίς την τήρηση κάποιας ειδικής (διοικητικής) διαδικασίας προσδιορισμού των απαιτήσεών τους αλλά με μόνο τον υπολογισμό τους από τις ίδιες τις Δ.Ε.Υ.Α.»

Ομοφονώς δε κρίθηκε ότι: «οι απαιτήσεις των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) δεν διέπονται, όσον αφορά τυχόν αποσβεστική προθεσμία ή την παραγραφή τους, από τις ισχύουσες διατάξεις των άρθρων 2 και 6 του α.ν. 344/1968, οι οποίες εφαρμόζονται για τα έσοδα των Ο.Τ.Α., αλλά υπάγονται στην πενταετή παραγραφή των άρθρων 250, 251 και 253 του ΑΚ, η οποία άρχεται κατά τη λήξη του οικείου έτους, εντός του οποίου γεννήθηκαν οι αξιώσεις και ήταν δυνατή η δικαστική επιδίωξή τους. Σε όσες δε περιπτώσεις οι εν λόγω απαιτήσεις βεβαιώνονται εν στενή εννοία στις Δ.Ο.Υ., κατόπιν εκδόσεως αποφάσεως του Υπουργού Οικονομικών, δυνάμει της οποίας ανατίθεται στις Δ.Ο.Υ. η είσπραξη των

εσόδων Δ.Ε.Υ.Α., αυτές υπάγονται στην εικοσαετή παραγραφή του άρθρου 136 παρ. 3 του ν. 4270/2014, η οποία άρχεται από τη λήξη του έτους, εντός του οποίου έγινε η εν στενή εννοία βεβαίωση τους, υπό την προϋπόθεση, ότι κατά το χρόνο διενέργειας της εν στενή εννοία βεβαίωσης στις Δ.Ο.Υ., δεν έχει, ήδη, συμπληρωθεί η πενταετής παραγραφή του ΑΚ, λαμβανομένης υπ' όψιν και την τυχόν διακοπής ή αναστολής της.»

Εκ της γνωμοδοτήσεως του ΝΣΚ διαφαίνεται ότι η πενταετής παραγραφή έχει διαφορετικό νομικό έρεισμα και συγκεκριμένα στηρίζεται στην πενταετή παραγραφή που προβλέπει ο Αστικός Κώδικας.

- **Επί των ερωτημάτων 1, 2.**

Με τις διατάξεις του άρθρου 75 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006), στις αρμοδιότητες των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού, οι οποίες, κατά το άρθρο 102 παρ. 1 του Συντάγματος, ανάγονται στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων, έχουν περιληφθεί, μεταξύ άλλων, και εκείνες οι οποίες αφορούν την οργάνωση συστημάτων υδρεύσεως και αποχετεύσεως, καθώς και την παροχή συναφών υπηρεσιών προς τους κατοίκους (ΣτΕ 1897/2014). Με τις διατάξεις του ν. 1069/1980, προβλέφθηκαν οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.), υπό τη μορφή νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου-κοινοφελούς επιχειρήσεως του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, οι οποίες διέπονται, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στην κείμενη νομοθεσία, από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας (άρθρο 1). Οι Δ.Ε.Υ.Α., μετά τη σύστασή τους, ασκούν δραστηριότητες και παρέχουν υπηρεσίες σχετικές με την ύδρευση και την αποχέτευση, οι οποίες συνδέονται άρρηκτα με τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων (ΣτΕ 1897/2014), υποκαθιστάμενες, αυτοδικαίως και άνευ άλλης διατυπώσεως, σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του οικείου Δήμου, όσον αφορά την ύδρευση και την αποχέτευση (άρθρα 1 και 9). Περαιτέρω, οι Δ.Ε.Υ.Α. θεωρούνται επιχειρήσεις ειδικού δημοσίου σκοπού, οι οποίες ασκούν, κατά παραχώρηση, ζωτικής σημασίας δημόσιες υπηρεσίες, συνδεδεμένες, κατ' αρχήν, με τη λειτουργία των δικτύων και την παροχή υπηρεσιών υδρεύσεως και αποχετεύσεως, και τελούν σε στενή σύνδεση με τους Ο.Τ.Α., οι οποίοι τις συστήνουν (πρβλ. ΕλΣυν 7424/2015), όμως κατά τα λοιπά, ιδρύονται και λειτουργούν ως νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου κοινοφελούς χαρακτήρα και διέπονται από τους κανόνες της

ιδιωτικής οικονομίας, αποτελούν, κατά το μέρος αυτό, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (ΟλΣτΕ 108/1991), δεν υπάγονται στην κατηγορία των Ο.Τ.Α. (ΑΠ 113/2017), τα όργανά τους δεν θεωρούνται διοικητικά όργανα και οι πράξεις ή παραλείψεις τους δεν αφορούν την ενάσκηση δημόσιας εξουσίας (ΣτΕ 4947/2013, ΠΠΡΤΡ 24/2020). Με τις διατάξεις των άρθρων 10, 11, 16 και 27 του ν. 1069/1980, έχουν προβλεφθεί ως έσοδα των Δ.Ε.Υ.Α.: α) το ειδικό τέλος μελέτης, κατασκευής ή επεκτάσεως έργων υδρεύσεως και αποχετεύσεως, β) το τέλος συνδέσεως με το δίκτυο υδρεύσεως και αποχετεύσεως, γ) η δαπάνη διακλαδώσεως και συνδέσεως με τον αγωγό υδρεύσεως και αποχετεύσεως, δ) το πάγιο τέλος για την κάλυψη μέρους του ελάχιστου κόστους λειτουργίας του δικτύου υδρεύσεως και αποχετεύσεως, ε) το τέλος χρήσεως υπονόμου, στ) το τέλος χρήσεως δικτύων αποχετεύσεως - ομβρίων, ζ) το αντίτιμο της αξίας του καταναλισκόμενου ύδατος, η) το αντίτιμο της εγγυήσεως χρήσεως και το τέλος αντικαταστάσεως υδρομετρητή, θ) η δαπάνη μετατοπίσεως αγωγών διακλαδώσεως και συνδέσεων υδρεύσεως ή αποχετεύσεως υδρομετρητών ή άλλων συναφών εργασιών και ι) οι δαπάνες επαναφοράς του αποχετευτικού δικτύου στην προτέρα κατάσταση. Η επιβολή των τελών, των ειδικών και παγίων τελών και λοιπών χρεώσεων γίνεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου των Δ.Ε.Υ.Α., η οποία εγκρίνεται από το οικείο Δημοτικό Συμβούλιο (άρθρο 25 παρ. 1) και τα έσοδα από τα εν λόγω τέλη και τις λοιπές χρεώσεις εισπράττονται, από τους καταναλωτές υπηρεσιών των Δ.Ε.Υ.Α., στο πλαίσιο εκτελέσεως συμβάσεων, οι οποίες διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο (πρβλ. ΣτΕ 2216/2003, 2854/1988), και ως αντάλλαγμα για παρεχόμενες προς αυτούς υπηρεσίες (πρβλ. ΣτΕ 2216/2003) και δαπάνες, μετά από απόφαση καθορισμού της τιμολογιακής βάσεως, μέσω της εκδόσεως λογαριασμών καταναλώσεως ή αντίστοιχων, προβλεπόμενων σε κείμενες διατάξεις, φορολογικών στοιχείων - τιμολογίων των Δ.Ε.Υ.Α. (ιδίως άρθρα 15, 16, 25, 26 του ν. 1069/1980 και 260 παρ. 6 του ΚΔΚ).

Η έλλειψη, όμως, ειδικής νομοθετικής προβλέψεως, στον ν. 1069/1980 αλλά και στον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, περί εφαρμογής ή περί δυνατότητας εφαρμογής του συστήματος ή των διατάξεων της διοικητικής εκτελέσεως, επάγεται ότι δεν καταλείπεται δυνατότητα εισπράξεως των απαιτήσεων των Δ.Ε.Υ.Α. κατά τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε., αφού οι διατάξεις αυτές αποτελούν ειδικό και εξαιρετικό δίκαιο και δεν ρυθμίζουν κάθε διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως αλλά μόνο όσες επισπεύδονται από το Δημόσιο ή αλλά νομικά πρόσωπα, υπέρ των οποίων έχει

προβλεφθεί ότι εφαρμόζεται ο Κ.Ε.Δ.Ε., η γενική δε διάταξη του άρθρου 276 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, σύμφωνα με την οποία για τις Δ.Ε.Υ.Α. εφαρμόζονται όλα τα προνόμια του Δημοσίου (δικαστικά, διοικητικά και δικονομικά), δεν περιλαμβάνει και τη δυνατότητα εισπράξεως των απαιτήσεών τους κατά το σύστημα του Κ.Ε.Δ.Ε. (πρβλ. ΕφΑθ 3805/1987,1. Μπρίνια, Διοικητική Εκτέλεση 1987, Τόμος Α παρ. 20, σελ. 50). Με τη διάταξη, επίσης, του άρθρου 21 παρ. 3 του ν. 1069/1980 έχει προβλεφθεί μεν ότι μέχρι της συντάξεως των κανονισμών λειτουργίας και διαχειρίσεως, για τις Δ.Ε.Υ.Α. εφαρμόζονται οι κανονισμοί του οικείου Δήμου ή Συνδέσμου και, σε περίπτωση μη υπάρξεως σχετικών κανονισμών, οι ισχύουσες περί Δήμων και Κοινοτήτων διατάξεις, πλην, όμως, η έλλειψη ειδικής νομοθετικής προβλέψεως, περί εφαρμογής ή περί δυνατότητας εφαρμογής του συστήματος ή των διατάξεων της διοικητικής εκτελέσεως, και η προαναφερθείσα ειδικότητα και εξαιρετικότητα των σχετικών με τη διοικητική εκτέλεση διατάξεων, δεν καταλείπει δυνατότητα εισπράξεως κατά το σύστημα του Κ.Ε.Δ.Ε., σύμφωνα με όσα ισχύουν για τους Δήμους, ούτε στις περιπτώσεις Δ.Ε.Υ.Α., οι οποίες στερούνται κανονισμού λειτουργίας και διαχειρίσεως. Τέλος, στις διατάξεις των άρθρων 11 παρ. 2 και 27 παρ.4 του ν. 1069/1980 έχει περιληφθεί η πρόβλεψη ότι το ειδικό τέλος μελέτης, κατασκευής ή επεκτάσεως έργων υδρεύσεως και αποχετεύσεως βεβαιώνεται και εισπράττεται κατά τα οριζόμενα στον κανονισμό λειτουργίας και διαχειρίσεως των Δ.Ε.Υ.Α. και ότι οι δαπάνες επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση, σε περίπτωση αυθαίρετης κατασκευής αποχετευτικού έργου, βεβαιώνονται και εισπράττονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στον κανονισμό λειτουργίας και διαχειρίσεως και τις διατάξεις περί εισπράξεως των εσόδων των Δ.Ε.Υ.Α.. Η αναφορά στις παραπάνω διατάξεις στον όρο «βεβαιώνονται», εφ' όσον, κατά τα λοιπά, γίνεται παραπομπή στον κανονισμό λειτουργίας και διαχειρίσεως και τις διατάξεις οι οποίες διέπουν την εισπράξη των εσόδων των Δ.Ε.Υ.Α., δεν εισάγει, κατά παρέκκλιση, δυνατότητα ενεργοποίησεως της διοικητικής βεβαιωτικής διαδικασίας και των διατάξεων του Κ.Ε.Δ.Ε., για την εισπράξη των συγκεκριμένων και μόνο απαιτήσεων, αφού, όπως προαναφέρθηκε, ο κανονισμός λειτουργίας και διαχειρίσεως και οι διατάξεις περί εισπράξεως των εσόδων των Δ.Ε.Υ.Α., δεν προβλέπουν δυνατότητα διενέργειας διοικητικής εκτελέσεως. Επομένως, υπό το πλέγμα των διατάξεων του ν. 1069/1980 αλλά και του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, για την εισπράξη των εσόδων των Δ.Ε.Υ.Α., δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις περί διοικητικής εκτελέσεως (Κ.Ε.Δ.Ε.),

ούτε, σχετικώς, υπάρχει δυνατότητα διενέργειας διοικητικής εκτελέσεως, κατά το άρθρο 167 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, το οποίο εφαρμόζεται για την είσπραξη των εσόδων των Ο.Τ.Α., αλλά εφαρμοστέες τυγχάνουν οι διατάξεις του ΚΠολΔ. (βλ. Γνμδ ΝΣΚ 4/2018 αποδεκτή με α.π. 50218/2018 έγγραφο ΥΠΕΣ).

Καταλήγοντας, η παραγραφή απαιτήσεων των Δ.Ε.Υ.Α. από επιβαλλόμενα τέλη σε υπόχρεους- καταναλωτές, διέπεται από το άρθρο 250 του Αστικού Κώδικα (5ετης παραγραφή), η δε παραγραφή αρχίζει από τότε που γεννήθηκε η αξίωση και είναι δυνατή η δικαστική επιδίωξή της (251 ΑΚ).

II. Επί του 3^{ου} ερωτήματος

Η παράλειψη βεβαίωσης των απαιτήσεων της Δ.Ε.Υ.Α. από τέλη που επιβάλλει σύμφωνα με τον νόμο ή κανονιστικές πράξεις, από τους αρμόδιους υπαλλήλους αυτής, δύναται να εγείρει ευθύνες (πειθαρχικές κ.α.), λόγω παράλειψης νόμιμης οφειλόμενης ενέργειας συνεπεία αμέλειας του αρμοδίου υπαλλήλου, και ορθής εκτέλεσης των καθηκόντων που του έχουν ανατεθεί. Τυχόν εγειρόμενη πειθαρχική διαδικασία εις βάρος του αρμοδίου υπαλλήλου, διέπεται από τις διατάξεις του οικείου Ο.Ε.Υ. της Επιχείρησης, και πάντως σε τέτοια περίπτωση πρέπει να κληθεί προηγουμένως σε απολογία ο υπάλληλος για να εκφέρει τις απόψεις του. Το ζήτημα αυτό δεν επηρεάζεται από το γεγονός ότι ο υπάλληλος είχε αποσπαστεί στη Δ.Ε.Υ.Α., και πλέον έχει επιστρέψει στον οικείο Δήμο.

Αθήνα, 10-05-2021

Ο Νομικός Σύμβουλος της ΕΔΕΥΑ

Πάνος Ζυγούρης

